

Verksamhetsplan och budget 2025

Upplandsstiftelsen

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
UPPLANDSSTIFTELSENS ROLL OCH UPPDRAG	3
VISION OCH STRATEGI	4
INRIKTNING FÖR PERIODEN 2025–2027	4
Kansli	5
Naturområden	5
Naturvård	6
Byggnader och anläggningar	8
Friluftsliv, folkhälsa, leder	8
Utomhuspedagogik	10
Kommunikation	10
BUDGET 2025	11
Budget 2025	11
Investeringsbudget	12
Flerårsbudget för 2025–2027	12

Foto framsida: kor på naturbete i Lingnåre kulturresevat, september 2024.

Inledning

Upplandsstiftelsens verksamhet syftar till att värna naturen och främja friluftslivet i Uppsala län. Vårt arbete bygger på att vi upprätthåller en hög kompetens, en långsiktighet och en mångfald av externa samarbeten. Vi är en regional organisation med lokal närvaro och aktivitet i hela länet, inom såväl naturvård som friluftsliv. Vårt arbete genomförs i en region med stark tillväxt där vi är en resurs och partner för våra medlemmar.

En av våra huvuduppgifter för framtiden är att utveckla arbetet med folkhälsa i naturen, för att främja fysisk och psykisk hälsa. Vi vet hur viktigt friluftslivet och tillgången till natur är för hälsan och att nästan alla människor mår bra av att vara ute. Under 2024 avslutade vi ett projekt som riktat sig mot äldre och deras möjlighet att vara ute, "Träffpunkten flyttar ut". Vi och länets kommuner hoppas att insamlad kunskap och nya utomhusvanor ger ringar på vattnet i verksamheter och nya projektidéer.

Den utveckling som sker nationellt och på EU-nivå påverkar oss. Nationellt har de statliga medlen för förvaltning av natur minskat. På EU-nivå har det beslutats om den så kallade restaureringslagen, vilket troligen kommer påverka oss på längre sikt. Vår förhoppning är att den nationella handlingsplanen kommer innehålla konkreta åtgärder på regionalnivå för att skydda och stärka den biologiska mångfalden i vårt län.

Vår nya hemsida ger oss en bra plattform för vår framtida kommunikation. Bland annat behöver vi jobba med att kommunicera och öka förståelsen för biologisk mångfald.

Upplandsstiftelsens roll och uppdrag

Upplandsstiftelsen är, trots namnet, en ideell förening med Uppsala läns kommuner och region som ägare och medlemmar. Finansieringen sker via en årsavgift från Region Uppsala samt olika projektfinansieringarna och anslag från privata och offentliga aktörer

Enligt stadgan har Upplandsstiftelsen till ändamål

att inom Uppsala län vara ett för kommunerna och Region Uppsala gemensamt organ för friluftsliv och naturvård. Föreningens insatser ska vara av regionalt intresse och komplettera medlemmarnas verksamhet.

att underlätta och stimulera allmänhetens friluftsliv genom köp eller arrende av mark och tillhandahålla naturområden för friluftsliv och naturvård. Föreningen ska även i lämplig omfattning planlägga och förse dessa med anläggningar som underlättar friluftslivet och genomföra åtgärder som stärker den biologiska mångfalden.

att verka för stärkande, bevarande och skyddande av den biologisk mångfalden och landskapsbilden.

att genom insatser för ökat friluftsliv och naturvård bidra till en bättre folkhälsa.

att verka för att stärka länsinvånarnas möjlighet till naturkontakt och bidra till bättre förutsättningar för friluftsliv i hela länet.

Upplandsstiftelsens roll:

- Upplandsstiftelsen är medlemmarnas gemensamma organisation för naturvård och friluftsliv. Upplandsstiftelsens roll gentemot medlemmarna och medborgarna i Uppsala län är att ta initiativ, driva på och utveckla verksamhet inom våra områden: naturvård och friluftsliv samt utomhuspedagogik.
- Stärker lokala initiativ och skapar mervärde genom att sätta dessa i ett regionalt sammanhang, samt omsätter nationella och regionala mål för naturvård och friluftsliv i konkreta lokala åtgärder.

Vision och strategi

Upplandsstiftelsens vision är ”Upplandsstiftelsen är ledande i utvecklingen av ett tillgängligt friluftsliv i ett län med hållbara ekosystem och hög biologisk mångfald”.

Styrelsen beslöt i december 2021 om en strategi för Upplandsstiftelsen.

Strategiskt arbetssätt:

- God långsiktig förvaltning av naturområden, leder och anläggningar och att Upplandsstiftelsens naturinformation, naturområden, anläggningar och leder ska ha en god tillgänglighet för friluftsliv och bidrar till folkhälsa.
- Samverkan med offentliga, ideella och privata aktörer, särskilt markägare, är vårt arbetssätt och en framgångsrik metod för att nå våra mål.

Strategiska områden:

- Åtgärdsinriktad naturvård som skyddar och restaurerar naturliga ekosystem och stärker den biologiska mångfalden i Uppsala län.
- Ett aktivt friluftsliv som stärker folkhälsa och livskvalitet för alla.
- Alla barn ges möjlighet till positiva naturupplevelser.

Inriktning för perioden 2025–2027

Under perioden kommer Upplandsstiftelsen att utveckla och bygga vidare på de framgångsfaktorer som kännetecknar verksamheten, men också stärka vissa inriktningar:

- **Hög kompetens, långsiktighet och samarbete är grunden för allt vi gör.**

- Vidareutveckla vårt arbete med restaurering av länets naturmiljöer i syfte att stärka våra ekosystem och bidra till uppfyllelsen av nationella och internationella åtaganden.
- Att framgångsrikt kombinera skötsel av naturmiljöer med ett tillgängligt friluftsliv, exempelvis i förvaltningen av våra naturområden.
- Aktiviteter och kommunikation som inspirerar och underlättar naturbesök för både nya och gamla besökare i naturen.
- Att höja kvaliteten för besökare på leder och i naturområden genom samordning av mål och metoder med aktörer i länet.
- Fortsätta skapa utomhusvistelse och naturkontakt i samarbete med ordinarie verksamheter som riktar sig till barn, äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Utveckla vår utomhuspedagogiska funktion som resurs för naturmöten, folkhälsa och måluppfyllnad i skolan.

Mål 2025

Övergripande målsättningar indelade i naturområden, naturvård, anläggningar, friluftsliv, folkhälsa, kommunikation och kansli.

Kansli

Övergripande mål

Upplandsstiftelsen ska ha en långsiktigt stabil ekonomi med god kostnadskontroll och uppföljning av verksamheten. Styrelsen ska aktivt medverka och ha en kunskap om verksamheten, så att de kan ta väl grundade beslut och få förutsättningar att vara ambassadörer för Upplandsstiftelsen.

Upplandsstiftelsen ska kännetecknas av en god arbetsmiljö, där medarbetare får möjlighet att utvecklas och göra ett bra jobb. Öppenhet, tydlighet, kreativitet, samarbete mellan medarbetare och ett gott ledarskap, är ledord för verksamheten.

Delmål

- Säkerställa en god ekonomisk utveckling som möjliggör uppfyllandet av mål och syfte.
- Vi är en attraktiv arbetsplats som säkerställer en god arbetsmiljö och arbetssätt.
- Våra digitala verktyg (tex Teams) används på ett bra och enhetligt sätt och digitalisering genomsyrar vårt arbete.

Naturområden

Övergripande mål

Upplandsstiftelsens naturområden ska förvaltas på sådant sätt att de biologiska värdena bevaras och utvecklas. Naturområdena ska erbjuda attraktiva besöksmål för olika grupper av människor som vistas i naturen, med välfungerande besöksanordningar och information. Naturområdena förvaltas årligen med löpande insatser såsom slätter, bete,

röjning, bekämpning av invasiva arter, hantering av riskträd samt underhåll av besöksanordningar. Därutöver planeras särskilda insatser utifrån behov och prioriteringar. Vi arbetar kontinuerligt med uppföljning och utvärdering av utförda åtgärder och områdenas status.

Delmål

- Förutsättningarna för hög biologisk mångfald ska stärkas i minst tre av Upplandsstiftelsens naturområden.
- Skötselplaner för Upplandsstiftelsens naturområden ska vara uppdaterade.
- Vi ska ha en fortsatt bra samverkan med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet för skötsel av Lingnåre kulturresevat, Grönlundsbacken, Ånge och Broborg.
- Förvaltningens ekonomi ska stärkas genom att söka ytterligare extern finansiering för att utveckla besöksanordningar, tillgänglighet och naturvård.
- Vidareutveckla tillgängligheten i våra naturområden.
- Vi arbetar för ett bra samarbete med våra tillsynspersoner och entreprenörer.
- Fortsatt utveckling av digitalt system för planering, ajourhållning och dokumentation av besöksanordningar och naturvårdsåtgärder.
- Naturvärden ska följas upp i våra områden. Vidare ska påverkan av granbarkborreangrepp följas upp.
- Utveckla informationen i naturområdena för att öka tillgängligheten för fler besöksgrupper. Detta ska bland annat göras genom att ta fram informationsplaner för Örskär samt uppdatering av reservatsskyltar för flera områden.
- Utveckling av skogsbetesmarker, mosaikbetesmarker och ängsmarker på Örskär.

Naturvård

Övergripande mål

Vi genomför konkreta naturvårdsåtgärder utanför Upplandsstiftelsens naturområden, i samverkan med markägare m.fl. Vårt syfte är att främja naturliga och hållbara ekosystem samt hög biologisk mångfald. Arbetet omfattar ekosystemen kultur- och skogslandskap, sötvatten, kustvatten och våtmarker. Särskilt fokus läggs på hotade arter och artgrupper i dessa miljöer.

Delmål

Kunskapsbyggande och kommunikation

- Kunskap om hur det går för såväl våra vanliga som hotade fiskarter behövs för att utforma konkreta åtgärder som gör nytta. Vi följer därför upp status för fiskarter i strömmande vatten, sjöar och kustmiljöer samt
- Vi utför marina inventeringar för att inhämta underlag för förbättrade skötselplaner.
- Genom informationsinsatser i form av vatten- och ådagar riktade mot främst barn och ungdom på sju till åtta platser i länet sprider vi kunskap om fiskar och vattenekosystem.

- Vi genomför inventeringar av de djupare marina delarna av Kallriga naturreservat för att skapa underlag för en revidering av skötselplanen.
- Vi medverkar till informationssatsningar i samverkan med WWF för att främja produktion av naturbeteskött från naturbetesmarker.

Områdesskydd

- Vi arbetar för ett utökat skydd av naturmiljöer och arter genom tex att ta fram skötselplaner för naturreservat, bistå med underlag till bildande av naturreservat samt naturvårdsavtal eller motsvarande, utreda övertagande av skötseln för värdefulla marker, och arbeta för fiskefredning. Pågående samarbete med Uppsala kommun utvecklas under året och en del marker som arrenderas inom Roslagshagar utreds för långsiktigt skydd.

Restaurering och skötsel

- Vi restaurerar kustmynnande vattendrag, flera våtmarker, tiotals hektar naturbetesmarker, samt lövdominerade skogar och svämmiljöer.
- Vi genomför åtgärder för att förbättra kvaliteten av de ca 220 hektar ängar och hagar som arrenderas inom Roslagshagar. En 5-års planering tas fram för skötselinsatser.
- Arbeta vidare med strategier för långsiktig skötsel av grova träd och lindrika miljöer inom Vällen- och Lännaområdet och kontinuerligt frihugga skuggade grova lövträd.
- Vi genomför praktiska åtgärder för hotade arter. Exempelvis planeras utsättning av uppfödda mnemosynefjärilar i Östhammar, samt åtgärder som underlättar för svartfläckig blåvinge att sprida sig i Enköping.
- Vi fortsätter genomförandet av projektet Ett hopp för pollinatörer, med fallskärmsklubben i Gryttjom.

Strategi och samverkan

- Medverkan i Gräsöfonden för att bevara och utveckla Gräsön natur- och kulturlandskap.
- Vi fördjupar vår samverkan med skogsbolagen vid Vällen och kring Länna med fortsatt stöttning i deras strategiska arbete kring att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i dessa områden, t ex genom att skapa mer lövrika skogar, återveta våtmarker.
- Vi inleder en samverkan med Uppsala kommun om pilotprojekt för ekologisk kompensation
- Vi genomför rådgivningsinsatser och samverkar med mark- och djurägare i syfte att bland annat restaurera naturbetesmarker och våtmarker.
- Vi samverkar med Fortum och Vattenfall vid Dalälven för att förvalta och utveckla de höga naturvärden som finns inom bolagens marker.
- I samverkan med Världsnaturfonden WWF och Naturbetesköttföreningen arbetar vi för att tillämpningen av regler för miljöstöden ska bli mer gynnsamma för biologisk mångfald och naturbetesbaserad djuruppfödning.

- Vi utvecklar samarbete med Skogsstyrelsen kring restaurering av skogsbeten.
- Medverka i framtagandet av ett nytt nationellt LIFE Nature projekt för restaurering av skogsbeten och träd bärande hagmarker inom Natura 2000.
- Utredda ett samarbetsprojekt kring Sörsjön vid Tåmnaren tillsammans med föreningar, mark- och djurägare, för att öka områdets naturvärden, särskilt för fågellivet, och friluftsvärden.

Byggnader och anläggningar

Övergripande mål

Upplandsstiftelsens anläggningar (Räfstens stugby, Ängskärs Havscamping och Rullsands Havsbud och Camping) och naturnära uthyrningsstugor (Båtförstorpet, Ledskärsstugan, Lotsstugan vid Källarberget och Fyrvaktarbostaden på Björn) ska utgöra en resurs för allmänhetens friluftsliv och länets naturvärden.

Vi bedriver vår förvaltning enligt framtagen Policy för förvaltning av Upplandsstiftelsens byggnader och anläggningar.

Våra anläggningar och uthyrningsstugor lockar en bred målgrupp där alla besökare känner sig välkomna.

Delmål

- Löpande fastighetsunderhåll prioriteras och genomförs vid våra anläggningar och uthyrningsstugor inom ramen för vår budget.
- Det finns uppdaterade underhållsplaner för våra anläggningar.
- Vi har ett fungerande systematiskt brandskyddsarbete (SBA) för våra anläggningar och uthyrningsstugor.
- Vi jobbar för ett bra samarbete med våra arrendatorer vid Upplandsstiftelsens anläggningar.
- Åtgärder vid anläggningar och byggnader görs med stor hänsyn till omgivande naturvärden.
- Rullande besökare (till exempel rullstol, rullator, barnvagn) kan besöka våra anläggningar för att uppleva natur och anpassat friluftsliv.
- Besökare vid våra anläggningar och uthyrningsstugor hittar lätt ut i den omgivande naturen genom både digital och fysisk information.

Friluftsliv, folkhälsa, leder

Övergripande mål

Naturen är en viktig resurs som bidrar till hälsa och välbefinnande för länets befolkning. Alla invånare, oavsett resurser eller förmåga, ska ha möjlighet att vara i naturen regelbundet, vilket ger kan ge positiva effekter på såväl psykisk som fysisk hälsa. Tillsammans med andra, t ex kommuner och föreningar, visar vi vägen ut i naturen.

Ge besökare en positiv vandrings-, cykel- och paddlingsupplevelse genom att ha en god standard avseende information, skötsel och anordningar utmed våra leder.

Delmål

- Samla länets friluftslivsaktörer för kunskaps- och erfarenhetsutbyte genom att driva ett frilufts nätverk.

Folkhälsa

- Att små barn och deras föräldrar erbjuds naturkontakt genom utomhusverksamhet hos öppna förskolor i hela regionen.
- Att fler personer med funktionsnedsättning nås av information om och får möjlighet att besöka tillgängliga naturområden i länet.
- Att personer som är nya i den svenska naturen får ökad kunskap om natur och vana att vara i naturen genom aktiviteter tillsammans med öppen förskola, föreningar och SFI.
- Att äldre får möjlighet att vara utomhus regelbundet på träffpunkter, mötesplatser och seniorboenden i länet.
- Utforska möjligheter att använda naturen som hälsofrämjande arena i samverkan med andra aktörer.
- Öka allmänhetens kunskap om länets rovdjur genom samarbete med Biotopia.

Vandrings-, cykel- och kanotleder

- Utveckla och förbättra Upplandsleden i enlighet med det nationella ramverket för vandringsleder.
- Delta i det nationella utvecklingsarbete som pågår för vandringsleder samt leda arbetet med regional samordning kring vandringsleder.
- Höja trivseln längs Upplandsleden genom att rusta och förbättra fem rastplatser längs Upplandsleden med projektmedel från Naturkompaniets Naturbonus.
- Etablera en regional cykelled mellan Enköping och Bålsta tillsammans med Region Uppsala och kommunerna Enköping och Håbo. Undersöka möjligheterna att etablera regional cykelled i Heby kommun.
- Höja statusen på Fyrisåns kanotled.

Smultronställen i naturen

- Upprätthålla 50 Smultronställen i naturen i samarbete med länets kommuner.
- Säkerställa genom systematiska inventeringar och åtgärder att Upplandsstiftelsens smultronställen är i bra skick och att den digitala informationen om dessa är uppdaterad.

Utomhuspedagogik

Övergripande mål

Upplandsstiftelsen arbetar för att fler pedagoger inom all pedagogisk verksamhet för barn och elever ska använda utomhuspedagogik som arbetssätt. Syftet är att fler barn och elever ska få möjlighet till naturkontakt och att uppleva lärande i utomhusmiljön för ökat välbefinnande och måluppfyllelse. Genom utomhuspedagogik kan vi främja inläring, lärande för hållbar utveckling, fysisk aktivitet, kreativitet och ökad naturkänslan hos barn och elever.

Delmål

- Höja kunskapsnivån inom utomhuspedagogik och lärande för hållbar utveckling för pedagoger inom öppen förskola, förskola, grundskola, gymnasieskolan och SFI
- Genomföra aktiviteter med lärare och elever på gymnasiet inom utomhuspedagogik och lärande för hållbar utveckling.
- Utveckla vår egen kompetens och samarbetsyta inom utomhuspedagogik.
- Stärka samarbetet med naturskolorna i länet samt främja utomhuspedagogik i de kommuner som saknar naturskola.
- Etablera och stärka utomhusverksamhet på länets öppna förskolor.

Kommunikation

Övergripande mål

Skapa engagemang kring naturvårdsarbete och inspirera till utomhusaktiviteter i Uppsala län.

Delmål

Nå fler ur den natur- och friluftsintresserade allmänheten. Öka kännedomen om Upplandsstiftelsen samt naturen och friluftslivet i Uppsala län.

Öka kännedomen om Upplandsstiftelsen hos medlemmar, finansiärer, samarbetspartners och politiker. Vår kompetens och unika expertis, handlingskraft, samarbetsvilja och projekterfarenhet ska vara känd.

Budget 2025

Budget 2025

	Budget inkl projekt	Budget	Projekt 3)	Summa Budget
Verksamhet	2024	2025	2025	2025
Intäkter (tkr)				
Årsavgifter 1)	23 200	23 941		23 941
Hyror och arrenden 2)	1 669	1 894		1 894
Externa intäkter (projekt)	4 346		2 223	2 223
Övriga intäkter 2)	1 631	2 311		2 311
Summa intäkter	30 846	28 146	2 223	30 369
Kostnader (tkr)				
Kansli & gemensamt inkl satsningar	-7 975	-7 504		-7 504
Förtroendevalda	-613	-633		-633
Anläggningar 4)	-4 074	-4 313		-4 313
Naturområden skötsel	-4 889	-5 291	-91	-5 382
Naturvård	-9 237	-6 224	-1 907	-8 131
Friluftsliv	-5 558	-5 273	-224	-5 497
Summa kostnader	-32 346	-29 238	-2 223	-31 461
Årets resultat	-1 500	-1 092	0	-1 092
Utnyttjande av balanserade medel	0	0	0	1 092
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel	0	0	0	0
Avsättning till ändamålsbestämda medel	0	0	0	0
Årets resultat efter fördelning inom eget kapital	-1 500	-1 092	0	0

Kommentarer

1) Uppräkning årsavgift 3,2%

2) Uppräkning övriga intäkter, tidigare procentuella uppräkning nu justerat efter genomgång av faktiska intäkter

3) Projektbudgeten kommer ev att uppdateras, efter genomgång, inför styrelsen

4) Inkl underhåll av anläggningar och byggnader om
1495 tkr

Investeringsbudget

Förslag budgetram nya investeringar i anläggningar och byggnader 2025

Exempel på objekt	Budget tkr
Avloppsanläggning vid Ängskärs havscamping Standardhöjande underhåll vid våra anläggningar Bättre sov möjligheter vid Lotsstugan i Källarbergets naturreservat Oförutsedda investeringsbehov som uppkommer under året <i>Ej med i föreslagen investeringsbudget: djuphamnen vid Ängskär, eventuella krav på laddplatser för elbilar samt investeringar vid Härjarö friluftsområde</i>	ca 1 200 tkr

Flerårsbudget för 2025–2027

	2025	2026	2027
Årsavgift	23 941	24 708	25 498
Hyror och arrenden	1 894	1 955	2 017
Övriga intäkter	2 311	2 311	2 311
Summa intäkter	28 146	28 973	29 826
Personalkostnader	-14 882	-15 389	-15 912
Övriga personalkostnader	-1 482	-1 482	-1 482
Material/Varor	-187	-187	-187
Tjänster	-10 882	-10 781	-10 441
Avgifter och ersättningar	0	0	0
Räntor/ Avskrivn./Markköp	-1 707	-1 707	-1 707
Egen insats/periodisering	-98	-98	-98
Summa kostnader	-29 238	-29 644	-29 827
Resultat	-1 092	-670	0